

Tillegg til St. med. nr. 8.

(1922)

Om traktatforhandlingene med Spania.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Skrivelse fra Traktatkommisjonen av 27de august 1920	2
2. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, adr. Paris, avsendt 19de april 1921	10
3. Telegram fra den norske minister i Madrid, avsendt fra Paris 20de april 1921, optatt i Kristiania 21de april 1921	10
4. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 1ste mai 1921	10
5. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 4de mai 1921	10
6. Telegram fra den norske minister i Madrid til Dr. A. Ræstad, avsendt fra Madrid 7de mai 1921, optatt i Kristiania 7de mai 1921	11
7. Telegram fra Dr. A. Ræstad til den norske minister i Madrid, avsendt fra Kristiania 7de mai 1921	11
8. Telegram fra den norske minister i Madrid, avsendt 9de mai 1921	11
9. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, adr. Lissabon, avsendt 9de mai 1921	11
10. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, adr. Lissabon, avsendt 10de mai 1921	11
11. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 24de mai 1921	12
12. Telegram fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 2nen juni 1921	12
13. Utkast til skrivelse fra Socialdepartementet til Utenriksdepartementet, referert i regjeringskonferanse 6te juli 1921	12

Nr. 1.

Skrivelse

fra Traktatkommisjonen av 27de august 1920.

I skrivelse av 12te juni d. å. har det kgl. departement anmodet om en uttalelse til bruk ved de instruksjoner som regjeringen er bemyndiget til å meddele den norske delegasjon som skal delta i handelstraktatforhandlingene med Frankrike, Portugal og Spania.

Det sier sig selv at der ikke på sakens nuværende trin kan trekkes op bestemte linjer for disse forhandlinger. Ikke minst under hensyn til de særskilte forhold, som gjør sig gjeldende under forhandlingene med disse land er det umulig å forutsi, hvorledes situasjonen vil forme sig under forhandlingenes gang. Man må derfor innskrenke sig til å gi en foreløbig oversikt over de interesser, som fra norsk side vilde melde sig i denne sammenheng.

I. Med hensyn til spørsmålet om tarifftraktat eller mestbegunstigelsestraktat skal man tillate sig å bemerke:

Opfatningen har i den senere tid gått i den retning at vårt land bør undgå å binde tollsatsene for våre importartikler, og at det for å undgå å legge bånd på vår handlefrihet vil være fordelaktigst å avslutte simple mestbegunstigelsestraktater. Ved den nu forestående revisjon av vår tolltariff har det derfor også vært fremholdt som ønskelig at man kunde gjennomføre denne uten herunder å være bundet gjennom trak-

tatsatser, der vil kunne medføre brudd på det almindelige system.

Den departementale traktatkomité behandler dette spørsmål nærmere i sin innstilling av 1906—07. Den fremholder som sin opfatning, at «det for tiden ikke kan ansees overensstemmende med det norske næringslivs interesser, at der avsluttes handelstraktater, hvorved norske tariffsatser bindes. I det høieste kan tariffkonvensjoner anbefales, når de tollsatser, hvorom der blir spørsmål, angår vareslags som ikke med rimelighet kan formodes å ville bli gjenstand for lønnende innenlandsk produksjon. Selv hvor dette ikke er tilfellet bør imidlertid avtaler, som binder norske tariffsatser, fra vår side alene inngås såfremt derved til gjengjeld opnåes påtagelige fordeler for norsk eksport, og forpliktelsen for Norge innskrenker sig til ikke ytterligere å forhøie visse gjeldende tollsatser, der av hensyn til våre indre forhold i nevnte henseende kan betraktes som nøytrale. Overhodet tror komiteen å burde uttale som sin opfatning, at tollkonflikter, der skyldes vegring fra fremmede staters side ved å avslutte simple mestbegunstigelsestraktater, ikke fra norske myndigheters side bør søkes undgått for en hvilkensomhelst pris.»

I den hemmelige innstilling fra komiteen gjøres der dog ennu videregående undtagelser fra den opstillede hovedregel. Der forutsettes således, at en fremmed makt til gjennomdrivelse av et klekkelig nedslag i norske tariffsatser kunde forsøke å ramme vitale norske interesser så følbart at vi blev nødt til å gi efter. Denne mulighet ansees

Om traktatforhandlingene med Spania.

dog ikke synderlig sannsynlig, mens derimot det ovenberørte nedslag i fiskale satser som f. eks. sydfruktar og vin, betraktes som mere nærliggende. Og endelig hevder komiteen at man ikke bør drive fastholdelsen av prinsippet så vidt at man skulde vegre sig ved å akseptere en eller annen traktatebestemt sats, når derved imøtekommenhet på for oss viktigere punkter kan opnåes, navnlig hvor det gjelder satser som i en overskuelig fremtid ikke kan ventes forhøiet.

I Handelsdepartementets erklæring av 9de juli d. å., der er inntatt blandt bilagene, fremholdes likeledes betenkelighetene ved å binde vår handlefrihet på tollpolitikens område, hvilket under de nuværende forhold neppe vilde være opportunt.

Denne erklæring må formentlig forståes som en tilslutning til det samme prinsipp, som er hevdet av traktatkomiteen, således at der må være adgang til å innrømme modifikasjoner, når reelle interesser i det enkelte tilfelle bestemt taler derfor.

Man slutter sig til den almindelige opfatning som er utviklet av den departementale traktatkomité om mest mulig å undgå traktatfestelser, men må samtidig betone nødvendigheten av å innrømme de lempelser under gjennomførelsen av dette prinsipp, som forholdene måtte gjøre påkrevet. Overhodet må avgjørelsen bero på en avveien av de interesser som står mot hverandre. Særlig under forhandlinger med de land som det her gjelder må man fra første stund holde sig den mulighet åpen å gå med på traktatfestelser, når det viser sig nødvendig for å opnå et for vårt land tilfredsstillende resultat.

II. Man hitsetter den av Stortinget under 12te juni d. å. fattede beslutning med hensyn til grunnlaget for forhandlingene:

«Stortinget samtykker i at regjeringen under de kommende forhandlinger med Frankrike, Portugal og Spania angående avsluttelsen av nye handels- og sjøfartstraktater med disse land, instruerer de forhandlere, som i den anledning blir å opnevne, om å arbeide for avsluttelsen av traktater, som tilgodeser våre nærings- og sjøfartsinteres-

ser og samtidig sikrer vår handlefrihet med hensyn til en alkohollovgivning som forutsetter:

- 1) varig forbud mot innførsel av brennevin og hetvin,
- 2) at innførselen av brennevin og hetvin fremdeles vil være tillatt til medisinsk, teknisk og videnskapelig bruk,
- 3) at innførselen av lette vine fremdeles vil være tillatt,
- 4) at nye traktater ikke er til hinder for at innførsel av lette vine samt brennevin og hetvin til medisinsk, teknisk og videnskapelig bruk blir gjort til gjenstand for monopol, og heller ikke til hinder for at salget overdras til samlag i den hensikt å sikre de sociale og fiskale interesser.»

Et eksemplar av St. prp. nr. 163 og Innst. S. LXVII fra den forsterkede konstitusjonskomité vedlegges.

III. Tollsatsene for de forskjellige varer, som har vært bundet ved traktatene med vinlandene, har vært overordentlig lave, og dette har bidradd i betydelig grad til den sterke økning som har funnet sted i importen.

Som bekjent blev der i 1905 fastsatt minimalsatsar, som skulde tre i kraft, når de løpende overenskomster ophørte å gjelde. Disse satser var foreslått av tolltariffkomiteen av 1903.

Imidlertid er siden den tid prisene også for disse artikler steget i sterk grad, så de dengang regulerte satser ikke lenger svarer til forholdene.

Statsmaktene har ennå ikke funnet tiden inne til å underkaste tolltariffen en ny revisjon, blandt annet av den grunn at forholdene ennå er så usikre og litet stabile og prisene underkastet så sterke svingninger. Imidlertid må man gå ut fra, at disse satser nu vilde bli satt høiere enn efter den i 1905 på grunnlag av den tids priser benyttede norm.

I nedenstående oversikt hitsettes for de artikler, som har vært bundet i traktaten med de tre land, opgaver over den gjel-

Om traktatforhandlingene med Spania.

dende minimalisats, den for tilfelle av traktatens ophør regulerte minimalisats, inn-

førselspriser (uten toll) i 1918 og i de 5 første måneder av 1920:

	Innførselstoll		Pris	
	Den nugjeldende minimalisats	Den ved traktaternes ophør ikrafttredende minimalisats	1918	1920
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Frankrike (deklaration av 1909).				
Brennevin på flasker uten hensyn til styrke, pr. liter	2,65	—	3,60	7,00
Brennevin på større emballasje, pr. liter (100 %)	2,80	—	1,34	3,00
Vin på flasker, mousserende, pr. liter	1,50	—	5,10	11,00
Vin, annen, pr. liter	0,70	0,90	2,40	6,60
Vin på fustasjer og krukker, pr. kg.	0,34,5	0,60	1,15	2,00
Portugal (tilleggskonvensjon av 1903).				
Kork, uforarbeidet, pr. kg.	fri	—	0,43	0,90
Kork, i annet arbeide, pr. kg.	0,13	0,18	0,60	1,20
Koksalt, såvel rått som raffinert	fritt	—	13,50	90,00
			pr. ton	pr. ton
Spania (tilleggskonvensjon av 1903).				
Appelsiner, friske, alle slags, pr. kg.	0,02	0,10	0,18	0,70
Citroner, friske, pr. kg.	0,02	0,10		
Vindruer, friske, pr. kg.	0,02	0,25	0,62	1,70
Meloner, pr. kg.	0,02	0,40	0,75	ingen import
Rosiner, pr. kg.	0,08	0,15	0,48	1,75
Fikener, pr. kg.	0,05	0,20	0,31	1,35
Mandler i skal, pr. kg.	0,05	0,50	2,50	4,15
Hasselnøtter, pr. kg.	0,05	0,40	0,67	2,70
Tørrede grønsaker, pr. kg.	0,05	0,25	0,60	2,50
Vin, ikke mousserende, på fustasjer	se ovenfor.	—	ingen import	ingen import
— — — — — på flasker				
Ris, uavskallet i løs forsendelse, pr. 100 kg.	3,90	—	0,19	1,00
Ris, i emballasje, pr. 100 kg.	0,05	—		
Ris, avskallet i emballasje, pr. kg.	0,07	—		
Kjøkkensalt, rått og raffinert	se ovenfor.	—	0,19	1,00
Kork, ubearbeidet				

Om traktatforhandlingene med Spania.

Man skal tilføie noen opplysninger om de enkelte varer, idet man tillike hitsetter opgaver over totalimporten til Norge for vedkommende artikkel eller i tilfelle den post hvorunder artikkelen hører.

Brennevin. For disse nummere er der ikke fastsatt noen nye minimalsatser for tilfelle av overenskomstens ophør. Under forutsetning av at brennevinsforbudet blir lovfestet som varig, og hovedanvendelsen av brennevin derved reduseres til medisinsk bruk, skulde de hensyn, som tidligere har gjort sig gjeldende med hensyn til brennevinsbeskatningen, ialfald for en vesentlig del falle bort. Såvidt vites har imidlertid disse spørsmål ikke vært nærmere behandlet.

	Import:	
	Brennevin på flasker	Brennevin på fustasjer ¹
1890	34 121 liter	727 109 liter
1900	49 799 »	1 436 790 »
1913	70 032 »	2 961 633 »
1917	184 731 »	1 028 848 »

Vin. De subsidiært bestemte satser er 60 øre pr. kg. for vin på fustasjer og 90 øre pr. liter for annen vin på flasker, derimot er der ingen sådan sats bestemt for mousserende vin. Det antas sannsynligvis, at man nu vilde sette tollene ennu høiere.

Importen utgjorde:

	Vin på fustasjer	Vin på flasker	
		mousserende	annen vin
	Kg.	Liter	Liter
1890	1 993 860	206 659	—
1900	4 809 820	347 510	—
1913	3 779 640	114 040	86 312
1919	15 167 170	719 665	894 236

Kork, uforarbeidet. For denne artikkel er der ingen subsidiær tollsats oppstillet, og for dette råstoff vil der neppe bli tale om toll.

Kork i annet arbeide. Handels- og Industridepartementet hadde foreslått en subsidiær sats av 25 øre pr. kg., men efter

tolltariffkommisjonens forslag blev den satt til 18 øre. Artikkelen har kun ringe betydning da importen er liten.

Derimot har en annen av korksatsene, nemlig kork i propper uten beslag langt større betydning, og denne sats har også fra spansk side vært fulgt med interesse.

Efterat traktatfrihet var inntrått, blev der i 1905 pålagt en toll av 50 øre pr. kg., i 1915 forhøiet til kr. 1,50 pr. kg. for kork av større lengde enn 31 mm. (brennevins- og vinkork). Der foreligger for tolltariffkommisjonen senere andragende om yderligere forhøielse.

Efter den i 1915 stedfunne forhøielse innkom der til Utenriksdepartementet en skrivelse fra den spanske legasjon (datert 12te februar 1916), inneholdende beklagelse over den skade som herved forvoldtes den spanske industri og anmodning om å utvirke en reduksjon til den tidligere høide, subsidiært at der blev tilstått Spania en sådan spesiell begunstigelse.

Koksalt, såvel rått som raffinert. Der vil neppe bli tale om toll for denne artikkel. Der er heller ikke innkommet noe andragende om toll fra det i Norge oprettede selskap.

Appelsiner og citroner. Importen har vært sterkt stigende. Der innførtes nemlig ialt (inkl. lemons og pomeranser):

1890	933 140 kg.
1900	3 331 740 -
1913	7 541 290 -
1919	12 228 569 -

Den nugjeldende tollsats er meget lav. Inntil 1883 utgjorde den 20 øre og nedsattes da til 7 øre pr. kg. Den subsidiære sats er bestemt til 10 øre pr. kg. Gjeldende tollsats pr. kg. i Sverige og Danmark er 10, respektive 6½ øre pr. kg.

Tolltariffkomiteen av 1903 fremholdt at det fra produsentstandpunkt måtte anses beklagelig at traktaten hindret en forhøielse av tollene på appelsiner, idet den billige tilgang av denne frukt skapte en slem konkurrent for innenlandsk frukt. Komiteen fant dog Handelsdepartementets forslag om

¹ Uten hensyn til styrkegrad.

Om traktatforhandlingene med Spania.

20 øre pr. kg. altfor høit og holdt på 10 øre, mens et mindretall på etpar medlemmer vilde foretrekke 15 øre.

Vindruer. Tollsatsene av 1882 30 øre pr. kg., 1883—1894 7 øre. Sverige har 50 øre, Danmark 25 øre pr. kg. Den subsidiære tollsats er bestemt til 25 øre. Handelsdepartementet hadde foreslått 40 øre, tolltariffkomiteen holdt på 25 øre (et mindretall på 3 medlemmer foretrak 35 øre).

Import:

1890	58 600 kg.
1900	200 731 -
1913	896 830 -
1919	1 970 716 -

Meloner. Fra 1886 utgjorde tollsatsen 50 øre pr. kg. Sverige har 20 øre, Danmark 35 øre pr. kg. Den subsidiære tollsats er 40 øre.

Import:

1890	986 kg.
	(inklusive asparges)
1900	32 249 kg.
1913	79 897 -
1919	70 820 -

Rosiner. Fra 1880—1883 utgjorde tollsatsene 30 øre pr. kg. 1883—1894 12 øre. Handelsdepartementets forslag som subsidiær tollsats var 30 øre, men tolltariffkomiteen holdt på 5 øre, hvilket beløp blev vedtatt. Sverige har 15 øre, Danmark 4 øre pr. kg.

Import:

1890	877 160 kg.
1900	1 450 710 -
1913	1 389 610 -
1919	3 406 644 -

Fikener. Fra 1889 til 1894 utgjorde tollsatsene 30 øre. Den subsidiære tollsats er 20 øre. Sverige har 25 øre, Danmark 4 øre pr. kg.

Import:

1890	98 310 kg.
1900	257 140 -
1913	392 390 -
1919	1 387 108 -

Mandler. Tollen forhøiedes i 1889 fra 40 til 80 øre pr. kg. Handelsdepartementet foreslog en subsidiær tollsats av 40 øre, mens tolltariffkomiteen holdt på 50 øre, da artiklen vesentlig anvendes til finere bakverk, og dette beløp blev vedtatt. Sverige har 35 øre, Danmark 20 øre pr. kg.

Import:

1890	65 603 kg.
1900	113 674 -
1913	232 388 -
1919	739 186 -

Hasselnøtter. Inntil 1894 33 øre pr. kg. i toll. Subsidiær tollsats 40 øre. Sverige har 25 øre, Danmark 5 øre pr. kg.

Import:

1890	102 050 kg.
	(inklusive andre slags nøtter).
1900	226 086 kg.
1913	549 163 -
1919	2 617 828 -

Tørrede grønnsaker. Tollen var inntil 1894 20 øre pr. kg. Subsidiær tollsats 25 øre, svarende til den nuværende svenske toll.

Import:

1890	27 610 kg.
1900	70 128 -
1913	47 418 -
1919	55 306 -

Ris, uavskallet i løs forsendelse. Ingen subsidiær sats vedtatt.

Import:

1890	
1900	
1913	
1919	2 032 000 kg.

Ris, uavskallet i emballasje. Ingen subsidiær sats.

Import:

1890	1 168 kg.
1900	280 602 -
1913	150 -
1919	

Om traktatforhandlingene med Spania.

Ris, avskallet. Tollsats 7 øre pr. kg. fra 1899, tidligere 10 øre. Ingen subsidiær sats.

Import:

1890	ingen særskilt opgave (slått sammen med risengryn.)
1900 617 260 kg.
1913 2 159 800 -
1919 13 -

IV. Man går dernæst over til vår eksport og gjennomgår de interesser som er knyttet til denne.

Kommisjonens arbeidsutvalg har i den anledning avholdt en rekke møter hvortil var innkalt representanter for de interesserte næringsgrener. Idet man henviser til de utførlige referater som vedlegges, tillater man sig å meddele følgende utdrag:

Frankrike.

Frankrike er vårt næst største marked for cellulose. De franske tollsatser for denne vare har aldrig virket generende og en eventuell forhøielse av disse satser vil formentlig ikke spille noen nevneværdig rolle for vor eksport. Hvad der vil være av betydning er kun at vor cellulose i en ny traktat med Frankrike sikres mestbegunstig behandling med hensyn til tollene, således at ikke noen av vore større konkurrenter som Sverige, Finland, Tyskland, Østerrike, De Forenede Stater eller Kanada kommer til å nyte en gunstigere behandling i tollmessig henseende.

Efter Storbritannia er Frankrike vårt viktigste marked for mekanisk tremasse. Den gjeldende franske toll for denne vare har ikke virket generende for vår eksport og en rimelig forhøielse av tollene vil heller ikke være av noen nevneværdig betydning når den kun kommer til å gjelde for alle land. Hvad det gjelder om vil således også for den mekaniske masses vedkommende bli å opnå mestbegunstig behandling i tollmessig henseende.

Det vil være av betydning i en ny traktat med Frankrike påny å få fastslått det spillerum med hensyn til fuktighetsgraden

for tremasse som den hemmelige avtale av 1909 sikret de norske eksportører. Derimot spiller den samtidig opnådde lettelse med hensyn til perforeringen ikke lenger noen rolle, da tremasse nu ikke i noe tilfelle kreves perforert i Frankrike.

Som bekjent er den gjeldende toll i Frankrike for høvllast meget høi og har stanset vår eksport til Frankrike av denne vare. På foranledning av de interesserte norske eksportører har Utenriksdepartementet i 1915 og 1916 anmodet legasjonen i Paris om å uttale sig angående mulighetene for å opnå noen nedsettelse i tollene av hensyn til det formentlig store behov for denne vare til gjenopbyggelse av de raserte distrikter. Legasjonen har imidlertid ved begge leiligheter svart at den anser det for litet sannsynlig at man skulde kunne opnå noen tollnedsettelse for denne vare. I ly av tollene er der vokset op mange og store høvlerier i Frankrike som med neb og klør vil motsette sig en sådan nedsettelse. Gjenopbygningen av de ødelagte distrikter vil ikke bli overlatt til distriktene selv, men komme til å påhvile den franske stat. Der er således ingen sterke privatinteresser i Frankrike som vil se sin fordel i en nedsettelse av tollene på høvllast og da er det erfaringsmessig så godt som håpløst fra utenlandsk hold å søke opnådd dette.

Den kommercielle delegasjon til Frankrike i 1919 som foretok undersøkelser i anledning av forannevnte spørsmål er kommet til samme resultat. Delegasjonen har i en innberetning til Utenriksdepartementet meddelt at det efter dens mening ikke blott vil være hensiktsløst men hetenkelig å reise spørsmål om nedsettelse av høvllasttollen overfor de franske myndigheter.

For skåren og rund last vil det være tilstrekkelig at vi sikres mestbegunstigelse. Den gjeldende toll for skurlast i Frankrike hindrer ikke vår eksport, da Frankrike ikke kan undvære denne vare. Således som saken ligger an kan det derfor ikke antas hensiktsmessig å stille noe krav i denne forbindelse.

Vår papireksport til Frankrike

Om traktatforhandlingene med Spania.

har tatt opsving under krigen. Grunnen her- til er fortrinnsvis at den regulære toll av 100 francs pr. tonn, som har virket prohibi- tiv da var ophevet. Tollen er nu gjenninn- ført og til og med forhøiet ved et koeffi- cientsystem, men på grunn av den ringe til- gang på papir er prisene for tiden så høie at tollen foreløbig ikke virker hindrende på vår eksport. Frankrike har imidlertid nu innført kontroll med papirimporten i den hensikt å søke prisene regulert nedad. Der- som dette lykkes — og de nuværende ekstraordinære priser vil jo i alle tilfelle ikke kunne holde sig i lengden — vil vår papireksport til Frankrike atter bli utsatt for de største vanskeligheter, idet tollene ved lavere priser atter vil begynne å virke pro- hibitiv. Det er derfor fremholdt av de inter- esserte å ville være av den største betyd- ning om vi kunde opnå noen nedsettelse i denne toll. Forsåvidt dette ikke vil være mulig må man ialfall søke å sikre vår pa- pireksport en mestbegünstiget behandling i tollmessig henseende for at vi ikke skal ligge under i konkurransen, særlig med Sverige.

Saltfisk har ikke tidligere vært im- portert til Frankrike fra Norge men derimot fra Island, New Foundland og Labrador. Etter at vi nu har fått vanskeligheter med avsetningen av vor klippfisk har man søkt å finne markeder for det halvferdige pro- dukt saltfisk; det antas at vi i Frankrike vil kunne finne et sådant marked. Det vilde derfor være av betydning om vi i en ny traktat med Frankrike kunde få fastslått den bestående tollfrihet for denne vare.

Frankrike kjøper ikke meget tørfisk, men vi har så begrensede avsetningsmulig- heter for denne vare at det er nødvendig å passe godt på dem. Tørfisk vil derfor inngå blandt de varer, som bør søkes tilsikret en mestbegünstiget behandling med hensyn til tollene.

Norsk fiskehermetikk har et godt marked i Frankrike og de franske kolonier. Dersom man kunde opnå like vilkår i Frank- rike med de spanske og portugisiske varer vil norsk fiskehermetikk utvilsomt ha en stor fremtid der.

Frankrike har i det senere optrått som kjøper av vår hvalolje, idet der i Lyon og Marseille er opført hærtningsfabrikker og det antas at den franske import av hval- olje vil få øket betydning.

Likeledes er Frankrike vårt marked for b a r d e r, a m b r a og delvis også for h v a l g u a n o. For samtlige disse artikler samt for sten (gatesten og bygningssten), hvor Norge i normale tider har en betydelig eksport til Frankrike er det av betydning i en ny traktat å få fastslått mestbegünstiget behandling i tollmessig henseende.

Det er fra interessert hold fremholdt øn- skeligheten av å få traktatfestet de gjel- dende tollsatser for Norsk Hydros produk- ter: N o r g e s s a l p e t e r (som er tollfri), a m m o n i u m n i t r a t, n a t r i u m n i t r a t, n a t r i u m n i t r i t (kunstig chilisalpeter) og konsentreret salpetersyre. Det samme er uttalt om rogn og tran for hvilke artikler Norge har et godt marked i Frankrike.

Videre kan nevnes at to norske selska- per har hvalfangstkonsesjoner i fransk Congo. Det bør søkes åpnet adgang til også for fremtiden å opnå sådanne kon- sesjoner der.

Spania.

Under krigen er Spania blitt et ganske bra litet marked for mekanisk tre- m a s s e. Der er stigende behov for tre- masse i Spania og det er derfor å anta at vår eksport til dette land vil kunne utvikles. Med hensyn til tollsatsene gjelder det sam- me som for Frankrike. Hvad det kommer an på er kun at vi ikke blir stillet dårligere enn noe annet land.

Også vår cellulose har et litet godt marked i Spania. Det har tidligere vært forsømt, delvis på grunn av de vanskelige kredittforhold, men det er å anta at det vil kunne utvikles. En forhøielse av tollsatsene vil ikke være å befrykte, da Spania selv ikke fremstiller cellulose. Det vil for Spa- nias som for Frankrikes vedkommende kun være av betydning at tollene blir den samme for alle land.

Av papireksporterer vi en del frukt-

Om traktatforhandlingene med Spania.

pakningspapir til Kanariøerne. Denne vare bør derfor sikres mestbegunstiget behandling. Det samme gjelder Norsk Hydros produkter samt aluminium (i blokker, halvfabrikat og som bruksgjenstande).

Eksporten av trelast til Spania er ikke av stor betydning. Kanariøerne importerer dog en del kassebord og crates (lægter) for bananer.

Det vil være tilstrekkelig at vår trelast sikres en mestbegunstiget behandling.

For klippfisk er Spania vårt hovedmarked. Det tok før krigen ca. 35 pct. av hele vår klippfiskeksport.

Klippfisktollen i Spania 24 pesetas pr. 100 kg. er en høy toll, men det gjør ikke så meget, når den er like for alle. Vi bør under traktatforhandlingene med Spania søke denne tollsats bundet, dersom vi da ikke skulde kunne opnå noen nedsettelse. Det er en livsbetingelse for den norske fiskeribedrift at det spanske klippfiskmarked bevares.

Fra New Foundland kjøper Spania (særlig den sydlige del av landet) en god del salt-fisk. Vi vil kanskje også kunne få et marked for denne vare, når vi blir istand til å selge billigere. Det vil dog være tilstrekkelig om man opnår mestbegunstiget behandling for denne vare. Det samme gjelder tørfisk, hvorav mindre kvantiteter selges til Spania. For rogn og tran, hvorav vi likeledes eksporterer en del dit vilde det være ønskelig å få fastslått en bestemt rimelig tollsats.

For Portugals vedkommende vilde de norske eksportnæringer ha interesse av å opnå mestbegunstigelse for Norgessalpe-ter, aluminium (i blokker, halvfabrikata og som bruksgjenstande), karbid ferrosilicium, rogn og tran.

Mindre rolle spiller vår eksport til Portugal av tremasse, cellulose, papir og trelast.

Klippfisk er vår hovedeksportartikkel også til Portugal og har sitt nest største marked der. Det vilde være av stor betydning å få traktatfestet den tollsats som nu gjelder i Portugal for vår norske klippfisk,

næmlig 34 reis pr. 10 kg. Forsåvidt dette ikke på noen måte kan opnåes vil det også her være en livsbetingelse for den norske fiskeribedrift at vår klippfisk sikres en mestbegunstiget behandling.

På portugisisk Vestafrika har norske selskaper 2 hvalfangstkonsesjoner. Begge gjelder for 7 år, den ene fra våren 1918, den annen fra januar 1920, idet de dog begge er gjenstand for formell fornyelse hvert år. De norske selskaper har den største interesse av at der blir adgang til å fornye konsesjonene og av at de nuværende eksportavgifter forblir uforandret.

Foruten den forannevnte utførsel går der fra Norge til vinlande mindre kvanta av følgende varer:

Til Frankrike:

Sild, saltet, ansjos (kryddersaltet, brisling), skind av stort kvæg, skind av kalv, skind av gjet, skind av sæl, sildemel, fiske-mel etc., fiskeguano, svovelkis, sink, damp- og motorfartøier, seilfartøier, andre maskiner.

Til Spania:

Torsk rotskjær, rundfisk, røkte sardiner, andre hermetiske matvarer, ansjos, manufakturvarer av spinds, margarin, sterilisert melk, skind av kvæg saltet, skind av kalv tørret, skind av kalv saltet, barked sålelær, tærmer og innvolder, fiskeguano, talg, herdet hvalfett, klæsklyper, kobberstoff, oksalsyre, sten tildannet, fileskiver, diverse malmer, granit i blokker, kvarts og kvartsmel, feltspatmel, syresalt, siliciumkarbid, kiselgur, magnosittegl, natrium superoxyd, natrium klorat, natrium, stål, stålvarer, nikkel, pumper, maskiner, motorbåter, andre motorer, dampfartøier av stål.

Til Portugal:

Maskiner, rundfisk, kondensert usukret melk, tjære av tre, fyrstikker, oxalsyre, søm, pumper, dampfartøier, stål.

V. Med hensyn til skibsfarten henvises til de i bilagene inntagne opplysnin-

Om traktatforhandlingene med Spania.

ger, særskilt til de gjennom Handelsdepartementet innhentede erklæringer fra Norges Rederforbund og sjøfartsdirektøren.

Som bekjent tilsikrer traktaten med Portugal norske skibe alene mestbegunstiget behandling. Omennskjønt man i den senere tid tildels er gått over fra prinsippet om nasjonal behandling til mestbegunstigelse, finner man at Norge må søke å opprettholde det hittil almindelig anvendte prinsipp om nasjonal behandling og man slutter sig derfor til Norges Rederforbunds forslag om at man søker å fastholde dette under forhandlingene.

Man henleder oppmerksomheten på det ønske som er fremsatt av sjøfartsdirektøren om at bestemmelsen om skibsfarten også blir utstrakt til Portugals kolonier.

VI. I traktaten bør der tas forbehold med hensyn til de særskilte begunstigelser, som av Norge er eller vil bli tilstått Danmark og Sverige. Dette forbehold bør omfatte ikke bare grensehandelen, men også innrømmelser av annen art, f. eks. med hensyn til varehandel, adgang til å drive næring med videre.

VII. Traktatkommisjonen har under utarbeidelse forslag med hensyn til de avsnitt som handler om handelsfrihet, behandling av personer og selskaper, adgang til å drive handel, erhvervelse av eiendom med videre.

Disse forslag vil bli oversendt når de foreligger ferdige.

Nr. 2.

Telegram

(ekstraktgjenpart)

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, adr. Paris, avsendt 19de april 1921.

73. Nærmere instruksjon vedkommende Spania og Portugal skal komme hurtigst mu-

lig. Av hensyn til fiskeribedriften er optagelse av spanske traktatforhandlinger snarest av største viktighet og regjeringen har lovet, at De og andre medlemmer av delegasjonen avreiser så hurtig som situasjonen i Frankrike på noen måte tillater det.¹

Nr. 3.

Telegram

fra den norske Minister i Madrid, avsendt fra Paris 20de april 1921, optatt i Kristiania 21de april 1921.

63. Deres 73. Jeg imøteser svar angående Spania og Portugal snarest. Min agt er øieblikkelig saker ordnet her avreise for å begjære forklaring og recognosere situasjonen. Jeg anser og heri er hele delegasjonen enstemmig at jeg i sådant øiemed bør reise alene.

Nr. 4.

Telegram

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 1ste mai 1921.

42. Deres 75. Personlig finner jeg at man i nødsfall bør gå med på å kjøpe yderligere femti tusind liter spansk hetvin årlig, hvis overenskomst derved kan opnåes. Saken må behandles i regjeringen og regjeringskonferanse kan imidlertid først avholdes imorgen. Umiddelbart etter denne skal jeg telegrafere endelig beskjed.

Nr. 5.

Telegram

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 4de mai 1921.

83. Deres 79. Når den av Dem bebudede nærmere uttalelse er innkommet vil saken

1) Telegrammets første del omhandler traktatforholdet til Frankrike.

Om traktatforhandlingene med Spania.

straks bli innbragt for Stortinget. Forinden dettes avgjørelse foreligger må der selvfølgelig ikke stilles i utsikt noen forhøielse av den tidligere omtelegraferte kontingent og tollsatsene på vin ikke traktatbindes. Det må dessuten være klart, at spanske laboratoriers sertifikater først godkjennes fra det øieblikk enighet er opnådd om innhold og form.

Nr. 6.

Telegram

fra den norske minister i Madrid til dr. A. Ræstad, avsendt fra Madrid 7de mai 1921, optatt i Kristiania 7de mai 1921.

Det er nu påkrevet at De hjelper sammen med delegasjonen så denne eneste chance benyttes uten småhensyn eller redaksjonshensyn. Jeg må ha autorisasjon undertegne senest mandag da vanskelighetene ennu større enn tenkt.

Nr. 7.

Telegram

fra dr. A. Ræstad til den norske minister i Madrid, avsendt fra Kristiania 7de mai 1921.

Tak for telegram av 7. Alle her også samtlige delegasjonens medlemmer er enige om at spanske forslag er absolutt uantagelig. Forslaget vilde, om det blev kjent, vekke almindelig uvilje og sikkert ikke få en eneste stemme i Stortinget. Jeg henviser forøvrig til utenriksministerens telegram av idag og går ut fra jeg møtes med Dem igjen i Lissabon omkring mandag 16de.

Nr. 8.

Telegram

fra den norske minister i Madrid, avsendt 9de mai 1921.

Til herr ministerens foreløbige kunnskap har jeg æren meddele at jeg i skrivelse

av idag har anholdt om avskjed som minister i Madrid og Lissabon fra 1ste juni. Jeg håper at dr. Ræstad og frue ankommer som annonseret mandag 16de Lissabon da jeg akter vende tilbake hit onsdag 18de og innen utgangen av måneden Paris.

Nr. 9.

Telegram

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, adr. Lissabon, avsendt 9de mai 1921.

90. Jeg oppfatter det således at § 2 i det spanske forslag helt faller sammen med § 1 i det franske og med den før omtelegraferte forandring for øllets vedkommende. Og jeg oppfatter det videre så at spansk § 3 er det samme som fransk § 2 hvis to første avsnitt dog er omarbeidet. Er dette ret? Jeg kan ikke innse annet enn at der er uoverensstemmelse mellom bestemmelsene angående analysecertifikatene i spansk § 3 og bestemmelsene i spansk § 2 dens annet ledd. Er § 3 således å forstå at Spania ikke vil gå med på analysecertifikater for vine under 14 grader? Regjeringen kan ikke anbefale spanske forslag til vedtagelse, men Stortinget kan først få meddelelse på onsdag.

Nr. 10.

Telegram

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, adr. Lissabon, avsendt 10de mai 1921.

92. Forsåvidt tanken om å tre tilbake som minister i Portugal og Spania på noen måte henger sammen med Ræstads påtenkte reise ønsker jeg å fremholde at denne reise ikke danner uttrykk for noenslags mistillit til Dem. De er visselig også selv fullt på det rene med at De nyter alle vedkommendes ubetingede tillit herhjemme. Jeg henstiller

inntrengende til Dem å opgi tanken om å tre tilbake fra noen av Deres stillinger nu idet en sådan tilbaketreden på det nuværende tidspunkt sikkerlig vil skade de pågående forhandlinger i høi grad. Forhandlingene i Spania kan ikke avbrytes nu men må fortsettes efter Deres tilbakekomst fra Lissabon. Idet jeg går ut fra at De efter foranstående ikke forlater Lissabon allerede den 18de avreiser Ræstad herfra imorgen. Nærværende telegram har vært forelagt for og behandlet av delegasjonen som har erklært sig helt og fullt enig. Ræstad er døg idag i Kragerø.

Nr. 11.

Telegram

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 24de mai 1921.

112. Delegasjonens medlemmer Bang, Kønøw og Storm har idag innlevert til Utenriksdepartementet en skrivelse av 23de ds. angående traktatforholdet til Spania og Portugal hvori de foreslår at underhandlingene i Madrid føres på basis av fri innførsel av al vin under 21 grader. Regjeringen har ennå ikke tatt noe standpunkt hertil.

Nr. 12.

Telegram

fra Utenriksdepartementet til den norske minister i Madrid, avsendt 2nen juni 1921.

123. Mitt 119. Jeg har ennå ikke fått svar på dette telegram. Det vil vekke megen skuffelse og sikkert adskillig kritikk, hvis ikke de deri inneholdte spørsmål blir snarest besvart og klarlagt. Jeg må inntrengende henstille at så skjer.

Nr. 13.

Utkast til skrivelse

*fra Socialdepartementet til Utenriksdepartementet referert i regjeringskonferanse
6te juli 1921.*

I skrivelse av 1ste ds. har det ærede departement anmodet om en revidert opgave over de kvanta spansk vin over 14 grader og spanske spirituosa som man årlig kan påregne å få anvendelse for til medisinsk, teknisk og videnskapelig bruk.

I anledning herav tillater man sig å meddele at departementet finner å måtte fastholde det i skrivelse til regjeringen av 4de mai sistleden angitte maksimum av 150 000 liter.

Det samlede forbruk i 1920 av sherry og malaga er tidligere beregnet til ca. 93 000 liter, nemlig malaga 80 000 liter og sherry 13 000 liter.

Til forbruket av sherry er beregnet en stigning — vesentlig på grunn av den videre anvendelse av denne vare til teknisk bruk — på 7 000 liter. Efter dette skulde det normale, påregnelige forbruk kunne ansettes til ca. 100 000 liter.

For malagaens vedkommende er summen dog rent anslagsvis og spesielt må en betraktelig reduksjon finne sted, såfremt vin av denne type kan fremstilles med en alkoholprocent under 14 grader og sådan vin tillates innført.

Sammenligner man det foran angitte resultat med opgave over hvad der i de første 5 måneder av inneværende år er importert av sherry og malaga sees: Av sherry er i nævnte tidsrum importert 22 112 kg., hvilket gjennemsnittlig pr. måned gir ca. 4 420 kg. og i et år 53 040 kg. eller ca. 54 700 liter. Av malaga er importert 18 833 kg., hvilket i gjennemsnitt pr. måned gir 3 800 kg. og i et år ca. 45 600 kg. eller ca. 47 000 liter.

Tilsammen for et år av sherry og malaga ca. 102 000 liter.

Disse importsummer kan selvfølgelig ikke uten videre legges til grunn for beregningen av forbruket. Men de gir dog noen

Om traktatforhandlingene med Spania.

veiledning. Og det er meget litet sannsynlig at forbruket vil bli større.

Det kan med temmelig stor sikkerhet antas at sherry-importen er større enn forbruket vil bli. Ved siden av apotekernes import spiller her nemlig vinhandlernes adgang til å få inn til lagring og behandling vin på fat en ikke ubetydelig rolle. Spesielt under de nuværende forhold kan man gå ut fra, at vinhandlerne har forsynt sig med større partier enn det som vil være nødvendig til dekkelse av det øieblikkelige medisinske behov — for å være beredt om noen lempninger eller forandringer skulde inntre i forbudsbestemmelsene.

For malagaens vedkommende tør derimot importen antas å tilsvare forbruket.

Det tilnærmelsesvis riktigste tall vil i henhold til det foran anførte være ca. 100 000 liter spansk vin. Imidlertid er det foreliggende beregningsgrunnlag så litet spesifisert gjennom noen lengere tidsperiode, at departementet delvis på grunn herav og delvis av hensyn til den rolle de private beholdninger måtte ha spillet ved forbruket av hetvin til medisinsk bruk og under forutsetning av at den legale omsetning vil stige efter hvert som disse privatbeholdninger hører op, finner å kunne slutte sig til den tidligere i skrivelse av 4de mai sistleden avgitte beregning 150 000. Det tilføies at der — som det vil sees — i det foregående intet hensyn er tatt til mulig import av brennevin eller spiritus. Av disse varer har der praktisk talt ikke hittil vært noen import fra Spania. Det måtte altså i tilfelle være en ny import der her skulde bli tale om.

For tilfelle der skulde bli tale om import av spiritus kan opplyses at forbruket til medisinsk behov efter læge- og dyrlægeresept av denne vare i 1920 utgjorde ca. 215 000 liter (eller omberegnet til brennevin av ca. 50 pct. styrke 430 000 liter).

Forbruket av brennevin i 1920 er beregnet til ca. 455 000 liter. Under henvisning til den stigningstendens som kunde konstateres i opgavene for nevnte år antok departementet å kunne sette normalforbruket til ca. 600 000 liter, av hvilket beløp ca. 1/3 antokes å bestå i whisky. Resten, konjak og likører, blev beregnet til ca. 400 000 liter.

Det er formentlig fortrinsvis disse siste sorter der kan bli tale om å importere fra Spania.

Ved fastsettelsen av 400 000 liter som kontingent for Frankrike er imidlertid det medisinske, tekniske og videnskapelige behov for konjak og likør dekket.

Undersøker man importen for de 5 første måneder av inneværende år, vil man finne at der av konjak i dette tidsrum er importert ca. 132 000 kg. eller gjennomsnittlig pr. måned ca. 26 400 kg. og i et år ca. 316 800 kg. eller ca. 3 400 000 liter.

Av likør er importert ca. 7 600 kg. eller gjennomsnittlig i en måned ca. 1 520 kg. og i et år ca. 18 240 kg. eller ca. 20 000 liter.

Tilsammen av konjak og likør altså ca. 360 000 liter. Avrundes dette tall opad til 400 000 liter kommer man til det anslagsvis avgitte maksimum. Det kan neppe påregnes at noen yderligere stigning vil finne sted i forbruket.